

تورک یوردی

[اون آلتنجی سنه]

تورک ادبیاتلری مرکز هیئت طر فندره نشر اولنور .

جلد ۵

نیسان ۱۹۲۷

نومرو ۲۸

کیزلی معبدلردن :

بکتاشلار

- ۳ -

بالوم سلطان ارکانی

شیخ صفی الدین اردبیلی - اوره ایکی امام . - جنید ، صید ، شاه اسماعیل . -
باورز سلطان سلیم - بالوم سلطان ارکانی - جهولیدر ، شاه فلندر ، بکتاشی فلسفی .
آق قویونلی تورکمن خاندانی ، آذربایجان حکومتی اوزرنده کی صوک حق
ورانتی ، آرتق ، (اردبیل صوفی) لرینک چوجقلرینه براتیوردی . (۸۹۰۵)
بو صوفی زاده لر کیملردی ؟

طریقت خواجگان پیرانند شیخ صفی الدین ابواسحاق اردبیلی ، کندی عصرنده
ملامت خرقه سنه بورونمش و برزاویه ارشاده چکیلمش بر منزوی ، مقبول الدعا
بر ذات ابدی .

اوغلی موسی ، حفیدی علی خواجه و اونک اوغلی ابراهیم بویوک باباسنک
مسک و مشربندن آریلماشلردی . محب خاندان آل عبا اولمنی ذوق تصوفی اوله رق
قبول ایدن زمره دن ایدیلر .

شیخ صفی الدین ، حاجی بکتاش ولی معاصر لرندن اولوب اوندن اوچ سنه اول
وقات ایشدر . (۷۳۵ هـ) مقامی ، آل آن ایران آذربایجانک شمال شرقی گوشه سنده
و خزر دکزینه یاقین داغلر مائه سنده اردبیلده دره . اردبیل ایرانک الک فعال سیدلر
قابرده سیدر . بالخاصه اردبیل سیدلری ، کرک قافقاس و کرک ایران تورک شیعی لری

اوزرنده بی پایان برحق مراقبه مالک دهاها دوزخیهی زمره شیعه نیک خمس اموال
 شریک عد اولونور؟ یاخود کندی دعوالری اویله در. بو دعوالری قرآن کریمک
 « واذغنتم » آیتنده مذکور اولان « غنیمتکزک بشده بری الله، رسولک،
 آل رسولک، مسکینرک، یتیمرک، ضریب بولجیلرک و بریکز! » امر الهی سنک
 یکه حامی و اجرا صاحبلی عینی زماده مستحققری اولدینی فرض ایدرلر. سنی
 و ملکیتی ده غنیمت عد ایدرلر. هر شیعه مذهب اولان فرد « مالک خمس سیدلرک،
 ویرمکه محبوردلر. دعواسنده مصدرلر. بردفک تصور ایدیلین. ایران و قافقاس
 آذربایجانندن جمعا ۶,۰۰۰,۰۰۰ شیعه واردلر. تورکدر. سنوی آدام باشنه اون
 آلتین حساب ایدرک ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ایرا ایدر. بونک خمس ۱۲ میلیون آلتین
 ایدرکه علی الفرض والقیاس بر دولت بودجه سی دیمک ایسه ده (حق آله) اولدینندن
 اردبیل سیدلری مک حصه سیدر. بو حصه یه شریک اولمق ایچین ممکن اولدینی قدار
 حصه دارلر تزايد ایدر. باشلرینه سیاه صاریق بللرینه یشیل قوشاق ساران بیکلرجه
 اون بیکلرجه سید، فقرانک وجداتی ظیمرمالار، رزق مقسومک خمس دکل، ممکن
 اولسه حبسنی ده آلمق ایچون سفر رلک اعلان ایدرلر. اسکی دورمک رمضان جری
 کبی عالم شیعه مک کندیبه مخصوص بر « محرم جری » واردلر.

ایرانده و زمره علوه آراسنده سید بوللنک حکمتی، ایسته بو ملکیت
 عمومی نیک « خمس حصه سنه » و بریلن اهمیتله آکلاشیلر. بومفته خور زمره سادانک
 کترتی انسانه حیرت ویرر. بوتون بوانسانلر بدبخت ایرانک اک مضر و فقط غیر
 قابل تداوی طفیلی حشره سیدر. بونلرک ایچنده بالخاصه اردبیل سیدلری عمومیته
 « سنوی نسب » لک دعواسنده بولمقله برابر آزر بایجان و جوار تورکلی اوزرنده
 ایشله بن یکانه اوجا قدر. شیراز، قم، خراسان، همدان، بغدادده یته بویله معظم
 سید کتله لرله ایران ویرانی اک بی آمان احتراس جهل ایله کیرر، طورورلر.
 واقعا « اردبیل صوفیلری » نیک ایرانی مستقل بر شیعه دولتی حالتده خریطه
 اسلام ایچنده معین بر حدودله آیرمش اولمسی، دولت نامنه، بویوک بر موفقیت
 حساب اولمیلدر. چونکه بودوره یه قدار ایران خطه سنک معلوم و مثبت بر موقع

جغرافیسی تعیین و تثبیت اتمک جداً مشکدر . صفویه دوره سی ایرانی مستقر
بر سر حدابه تثبیته موفق اولمش ایسه ده بیدولا ا کدیکی سید تخی ایلده اون
اوکولماز بر درده گرفتار ایتشد .

شیخ جنید :

فاتح محمد ثانی نك معلمی مولانا خیرالدین افندی نك شا کردی اولان شیخ
جنید ، بوبوک باباسی شیخ صفی الدین نك مسلکنه طابان طابانه ضد بر مسلک رفضه
سالک ایدی . اردیلهده تحت حکومتی قوران قارا قویونلی لردن « جهان شاه بک »
بوشیخ طاسلاغ نك پوستی آلتنده کیزله ن سیاسی ییلانلرک ایصلقلانندن قوجوندی ،
اونی یوردنندن دفع ایتدی .

شیخ جنید ، آرتق دیار رومه کوچیور . بوراده سرایک ، مقریین سلطنتدن ،
معلمی مولانا خیرالدین بولویور . باواسطه مراد اوله مراجعت ایدرک کندیسنه
« قورت بی » دیدکلری یرده اراضی طلب ایدیور ، و پادشاهه هدیه اوله رق بر
تسییخ ، بر سجاده ، برده مصحف کوندریور . فقطروی قبول کورمیوردی .
قوییه به جکیلیور . اوراده مشاهیر مصوفیندن (شیخ عبداللطیف) « مسافر
اولمش . عبداللطیف ایسه محی الدین عربی نك اوکی اوغلی صدرالدین قنوی نك زاویه سنده
پوست نشین ایدی . اوراده ، محی الدین عربی و صدرالدینک آثار و کلیاتی بر آی
ظرفنده کاتبلره استنساخ ایتدیرمهک جالیشدی . نهایت شیخ عبداللطیف ایله بر مجلسده
بر مجادله در باشلابور . جنیده کوره : آل رسول وارکن اصحابه امامت دوشمز !
عبداللطیفه کوره ده جنیدک قصدینه کوره دعواسی « رفض والحاد » اولاشیر .
بناء علیه مقصد باطنیسی فساد اولدیغنی آکلابور . بو مجلس مناظره ده شاهد
اولارق مولانا خیرالدین و « توار یخ آل عثمان » ی یازان درویش احمد عاشق
بولونویوردی .

بوصحبتک وخیم عاقبتی ادراک ایدن جنید ، ابرته سی صباح کون طوغمه دن قونییه دن
قاجیور . عبداللطیف ، آردینی براقیور . قره مان بکی ابراهیم بکه بر مکتوبله بومفسدک

ازاله وجودی لزومی بیلدیریور. فقط جنیدده بر کره فارساق نور کتیرینه اولاشمش بولندی. ابراهیم بکک تعقیبنه رغماً آله کچمیور. قره مان حدودندن، مصر حدودی اولان، حلبه کچه بیلور. حلب جوارنده « آرسوز، داغنده « بلال اوغلی، نک بر خراب قلعہ سی وارمش. بلال اوغلندن ایسته مش. اوراده برتکیه دوزمن؛ قلعہ بی تعمیر ابتدیرمش؛ اطرافنه بدرالدین - چاوی مریدلرندن وسائر طریقتلرک سرسری کروهندن ینه برخیلی جماعت طوبلامش.

فقط قره مان بکی مصر حکومتنه اخبار کیفیت ایدیور، بوشیری مملکتدن دفع ابتدیریور. حلب والیسی بواصری انفاذ ایدیور سده شیخ جنید ینه آله کچمیور. سیواس، آماسیه اوزرینه حرکت ایدرکن، درویشلرینه، مریدانه « جانیک، ده موعد ملاقات تعیین ایدیور. جانیک بکی محمد بکه اولاشمادن بولده تور کتیر طرفندن آدا. عقلی بر بوسویه دوشویور. یالکیز قاریسندن بشقه موجودی یغما ایدیور لر. فقط محمد بک عزت واکرامده قصور ایدیور. اطرافدن وجواردن بش اون بیک کیشیک بر قوت طوبلانیور؛ طریزونه تعرض واوراده خیلی یغما و غارتله طریقتلرک تدارک ایدیور لر.

فقط روم بککریکیسی خضر آغا جابوق ایشک اوکنی آلبور. شیخ جنید باقاسی کوچ قورتاریور، دیاربکره جان آتیور و آق قویونلو اوزون حسن بکه التجا ایدیور:

بایوندورلی حسن بک قارا قویونلیرله دشمن در. شیخ جنیدده قارا قویونلیر طرفندن قوولمش برسرسری. شیخ جنیدک و اجدادینک تورکمن و بوروکلر آراسنده ایللرده، عشرتلرده اوقادار محبی وارکه!

اوزون حسن بوسرسری ایله اتفاق ایدیور. عهد و میثاقدن سوکره قیزقاردنی خدیجه بیگم ده اوکا تزویج ایدیور. تام بوانساده قارا قویونلی جهان شاه بک دیاربکرده اوزون حسنی افنا ایتک اوزره بر سفر آجدی؛ فقط موفق اولامادی، بو زولدی، قاجدی. اوزون حسن قوتلی بر تعقیله جهان شاهی بولده باقالادی و حسابی کوردی. (۸۷۲) جهان شاهک قارا قویونلی حکومتی آق قویونلی به کجدی اوزون حسن ده

تبریزده آذربایجان سلطنتی اعلان ایتدی .

شیخ جنید ایسه بو بؤک بر شهرت و موفقیتله بابا اوجاغی اوردیله دوندی .
 بوندن سوکره جنیدی آت بلند کوروپورز . قفقاس آقینلری باشلابور .
 حکمدار دامادی شیماریق و محترس بر آتیلغاندر . طوروب اوطورورکن قومشولربله
 حال مصافانده یاشایان کورجی حکومتک علیه جهاد اعلان ایدیور . . آراسک
 شمانده شروان شاهلغنه صالدریور . بو بی معنا ، لزومسز تعرضی ، کورجیلردن
 زیاده « سنی » بر حکومتجک اولان شیروان اوزربنه اولدی و کندبسی ده برکیجه
 باصقیننده تولدی .

کوچوک اوغلی حیدر ، جنید مریدلرینک متبوعی ارلدی . جنیدک داها بو بؤک
 اوغلی واردی ؛ فقط مریدانک حیدره تابع اولمسنده کی حکمت معنویه بی بولمق
 قولایدیر . جنیدک قدسیتی مذهبنه کوره بوکا انتقال ایتمش عد اولمسی لازمدی .
 بایندورلی اوزون حسن بک بوجوجنی ده حمایه ایتدی ؛ اوکا کندی قیزی
 « عالم شاه بانو » بی نکاحلادی . بدری وفات ایدیجه به قادیار حیدر اوصلی اوطوردی ؛
 فقط اوزون حسنک تولومی کرک اوغللری و کرک خلق آراسنده یکی فتنه لر
 توره تدی . حیدری ده باباسی کی آتلاتدی ، باباسنک قانی بهانه ایدمک قافقاسده
 شیروانه صالدردی . کورجیلردن ماعدا جنوبی قافقاسی همان همان اله کچیرمشدی .
 شیروان شاهنک تبریزدن استمدادی اوزربنه اوزون حسن اوغلی یعقوب بک
 سرای امیری سلیمان بک معیتنده بر قوه معاونه کوندردی . امیر سلیمانک بر اوقی
 حیدرک ده جاسنه اوقودی .

فقط حیدر بر تشکیلات اساسی قورمشدی ، تابعلرینک باشنه قبرمزی برکلاه
 کیدردن . تابعین صفویه ایسته اوزمادنبیری « قیزیل باش » غزانینه یاشارلر .
 حیدرک ایکی اوغلی قالمشدی : یار علی و شاه اسماعیل .
 یعقوب بک بو ایکی کوچه بؤک چوجنی ، اصفهان قلعه لرندن بریسنک زندانه
 طبقدی . یعقوب قاردهش غوغاسنده جان ویردی . قردهشی رستم میرزا موقع
 اقتداره کادی . بوجوجقلری اوردیله اعاده ایتدی . یار علی اوراده رستمه صداقتله

باش قالدیرمادی ایدی ، لاکن اوده دایانامه دی . . فرصت بولنجه عصیان ایتدی ؛
قانی بر محاربه ده باشیله جزاسی ئوده دی .

شاه اسماعیل :

داها آلتی بوجوق یاشنده بولونان بو جوجوق کیلان ساکی و شریف حسن
خان ، که حمایه سنه تودیع اولندی . اوزون حسنک حکومتی ، اوغللرندن اوغورلی
میرزا زاده احمد میرزا ، آق قویونلی تختنده ایکن ، شاه اسماعیل کیلانن طردینی
طلب ایتدی . کیلان خان ده کندی ط . پراغنده بویله بر شخصک اولدیغنه قسم
ایتمک ایچین بر چاره دوشوندی : اسماعیلی بر اغاج وزرینه چیتاردی و : و نیم
طوپراغنده شاه اسماعیل اولدیغنه بئین بالا قسم ایدرم ،

دیدي . مسئله یی قایاندی . اسماعیل آلتی سنه داها کیلان طوپراغنده یاشادی
و ذاتاً اردبیل خطه سنک شرقنده کشیف اورمان دکنزی تشکیل ایدن کیلان
قطعه سی - که بوکون مرکزی رشت در - اسکیدنبری ، آل سامان دیرندنبری ،
علویلکده افراط ایله مألوف برخلقه مسکندی . شاه اسماعیل و اتباعی ایله همحال
اولدیغنه شهه ایدیله مزدی . و شریف حسن خان اردبیل صوفیلرینک نفوذندن
استقاده ایدم بیلیمک ایچین بوردینه جیلک سیاستی تعقیب ایدیوردی .

شاه اسماعیل هنوز جوجوق دینه جک درجه ده کنج فقط جوق جوال و آتشین
بر ذکا ایله منصف ، قدرتلی بر اراده . . هنرمکار بر جرأته مالکدی . اون بش
یاشنده ایکن (لاهیجان) ده نوابه یی باشنه طوبلادی . لاهیج قطعه سی اردبیل
خطه سنک شمانده بوکونکی قافقاس آذربایجان سنک اک جنوب منطقه سی تشکیل ایدر .
اطرافنه : اوستاجلو ، شاملی ، رساوا ، ذوالقدر ، قاجار عشیرتلی افرادی
طوبلانمشدی .

آنادولیدن ده بر جوق نورکن عشیرتلی شاهه اتحاق ایچین کوجیور ؛
بالخاصه جنوبی آنادولیده انطالیه و آطنه جوارینک علوی زمره لری بو کوجده
اصرار ایدیوردی .

بايزدولى نك ضعيف اداره سى بوكامانغ اولمقده مشكلات چكيور وچكه جكدى .
 طربزون واليسى سليم ، بوتون بو حادثاتى ايچنده ياشايهرق تعقيب ايتمكده
 ايدى . شاه اسماعيل « لاهيجان » بيعتدن صوكره آرتق اورته ده « شاه ! »
 كلمه سى سلام ، حرمت ، عبادت ، قدسيت ، الوهيت يرينه مستعملدى .
 خلق ، آقين آقين اردبيله زيارته قوشوبور . « ياهو بوقادار مشقتله اورايه
 وارا جفكزه كعبه به كينه كزه ! » دبنلره قارشى :
 — بز ، ثولويه وارمازوق ! ديرى به كيده رز !
 جوابى ورييورلردى .

شو كوجوك جهل نك افاده ايتديكى وضوح او زمانكى قناعت عموميه و وجدانيه نك
 اك بارز بر قسبرى در . حاجى بكتاش ناصل بر توركده شاه اسماعيلكده اوبله بر
 تورك اولديغه شه يوقدر . هر حالده كوجه تورك روحنى ، يعنى اصيل تورك
 روحنى چوق ابي بيلن بر عنصر ديمكدر . « خطائى ، مخلصيله خالص توركجه
 تصوفى سوزلو و شعرلر يازان بو كنج صاحب خروج ! فسونكار بر جاذبه ايله
 بوتون تورك ايللرى ايچنده سويليوردي . خصوصيله شو واليه نك سجي سى بر
 قهرمان دستانى ابداع ايدم بيلمشدر . لاهيجان بيعت نك ايرتسى سته تبريزده اعلان
 استقلال ايدن شاه اسماعيله « قاهر قهرمان ملك عجم - ۹۰۵ » تاريخى قصيده لرله
 تحاف ايدن شاعرلر واردى : [*]

آرتق شاه اسماعيل ، جدى شيخ جنيدك ايران و آفادوليدى اكديكى

[*] ياووزك اك چوق سوديكى وياووزده شرق و جنوبى آفادوليك كردستان ، موصل
 ولايتلرني صيبى و علوى بر قناعتله عادتاً غليك ايدن ادريس بتلىسى ده اسماعيلك بو
 استقلال تاريخنه « مذهب ناحق - ۹۰۶ » دميش . شاه اسماعيل بونى ايشيدنجه آرالرده كى
 مناسبت قديميه بناء اوكا سرزنش سلامى كوندرمش . فقط بو بوك مدبر و مدبر ادريس ،
 بوسوز آلتنده قالماش ، مان جواب كوندرمش . بن مذهب ناحق - ناحق مذهب ! ديدم ،
 سكا ياكلش سويله مشر ، بن ، « مذهب ناحق - مذهب حقدر ! » ديدم . صنايع ادبيه نك
 بوكوزله افاده سنده كى ايكي توزليلكده جدا حكيمانه بر مطابقت ده موجوددر . بونكه ادريس
 هم كندى مذهب نك حق اولديغنى وجداناً اعتراف ايتمكده برابر آشنائى قديمه ده تأييد حق
 ايتديرمكده ايدى .

تخمک ميوه لرینی درمکه باشلابور . تورکیه بویوک بر آنارشى صرفه سنده در .
شیخ جنید ، دقت ایدیلبرسه بر (حسن صباح) دولی اوینامنه یلتمش . باطنی لرك
اك ذی نفوذ منطقه سی ، ذاتاً ، قزوین و کیلامات محیطلری ایدی . اونلرك اقراضندن
صوکره اطرافه داغیلان « داعی » لری تورلی کسوه لر آلتنده مختلف اوجاقلر
توتدوره بیلمشلردی .

یکچیری اوردوسی باشنده اولمق اوزره بوتون آنادولی تورکمنی همان
علی دوست ایدی ؛ صدرالدین قنوی نك مسلک و عقائد فکریه سنك تابی اولان
قره مان حکومتك تورکمنلری شیمدی ده صفوی خاندانه یوز جورریوردی .
صدرالدین ، حال حیاتنده ، بو تورکمنلری آسیابه کوچورمك ایسته بن موغوللردن
بالرجا عدم تهجیرلرین تأمین ایتدیکی انجین بو خلق قونییه ده کی صدرالدین درگاهنه
مستدارلغنی عرض ایدیوردی .

فقط عبداللطیف و قره مان بکمری طرفندن تعقیب ایدیلن شیخ جنیده یادی ؛
یادی بو خلقی کندینه طایدردی کیندی . دیمك کندیسی صدرالدین مسلکك
معقبی طاندره بیلمشدن .

ایشته تکه ولایتی خلقی [انطالیه] « احبائو مرده » دییه ابراهه جان آتیوردی .
أوت جنیدك « محب » لری شیمدی ظاهر اولان « مرده » بیعت زمانی کلدیکنی
بیلیورلردی . نهایت بازیدولی حرکت کلدی . مهاجرتی منع ایدرکن بر جوق
رؤساییه نوابعیله روم ایلی ولایتلرینه تهجیر ایتدی . فقط بینه مانع اولامیوردی .
کنیش ساحه لردن کوجبه لر سیل کبی شاه اسماعیل معیتنه آتیوردی .
یکی کسوه لر نوره مشدی . باشلرنده کی بویوک صاریقلره اون ایکی علامت
قویورلردی . بونلر اون ایکی امامه دلالت ایده جك ایدی . بو علامتلر برر بومرو
ویا برر بویونوز شکنده صاریقدن بورولوردی . تواریح آل عثمان محرری درویش
احمد عاشق (۲۶۹ س) :

اون ایکی « نورك » دییوب کیدی اوشیخلر
مریدلری قامو یوق سودابه کیندی

عاشق سن اول بکله بولوکی

قو « اردولیری » رفضه کیتندی [۰]

دیه اون ایکی تهرکک موده و بونک (رفض والحاد) علامتی اولدیغندن

شکایت ایدیور .

« سلام علیکم ! » دییه جکسه « شاه ! » ، خسته سینه شفا دیلرسه « شاه ! »

دیورلردی . لطیفه لری عمومیتله بربرینک آغزینده ، دینته ، ایمانه سوکمکدی .

احمد عاشق شیخ جنیده مصاحبت ایتدیکی کبی شاه اسماعیل دورینی ده ادراک

ایتمش ایدی . و ذاتاً یازدیغی تاریخی ده (۹۰۸) وقوعاتنه قاداردی .

بایزیدک آنادولی صوفیلرینک تهجیرینه شاه اسماعیل قیزمش اوله جق که قوتلی

بر اوردو ایله تبریزه یورودی . یغما و تخریبیدن سوکره اهل سنت علیه فحش

آميز حقارتلر یابدیردی . اوراده « تصرف ازدواج » ک حلال اولدیغی اعلان

ایدیوردی .

آرتق آق قویونلنک صوک وارثی « الوند میرزا » پای تختی انشته سنک

اوغلنه ، باباسنی بویوک باباسنی ، باباسنک وقرده شلرینک او قدار حمایه ایتدیکی صفوی

درویشلرینک دست خیانتنه ترک ایدوب چکیلدی . و شاه اسماعیل تبریزده اعلان

سلطنت ایتدی . (۹۰۵) . بوتون تورک و تورکمن عشیرتلی امرهنده ایدی .

آناتولیده کیلرده اوپله ؛ او ، یالکیز یورویوردی . ارزنجانه قدار کلدی .

یاووز کندی قلمرو حکومته آياق باصديرمادی؛ فقط بایزیدولی ده طوبراغنی

چیکنه بوب کچن بو پرواسنر شیمارینگ تحطیسنه مانع اولمق ایچین حربدن اجتناب

وشاه اسماعیل ده اختیار بایزیده « باباجغم ! » دییه یالواریرکبی خطاب ایدیوردی .

قیزنی ویرمه بن ذوالقدر بکدن انتقام آلمق ایچین کچدیکنی آرقه آرقه به کوندردیکی

سفیرلری ایله بیان ایتمکده ایدی . خاصه اوردویه ، سرایه قدار صوقولان طرفدارلری

بایزید ولی بی آوونمقده و بو آبدالفه ، شرقده او قدار قولای آچیلان استیلا

فرستلرینه لاقیدانه بر نظر درویشانه ایله باقوب ده مملکتی باش قزغانی کبی قاینانان

[۰] اردولی = اردیلی ، اردییلر .

باباسنه باقدیجه یاوزده قودوردیجه قودوریوردی .
 آماسیه ده لاقیدانه عمر سورن شهزاده احمد سلطانک ده او قادار آلدیریش
 ابتدکی یوقدی .

قورقود سلطان (صاروخان) ک ساکن و آسوده یشیلکری ایچنده شعر
 و موسیقی حیاته غنوده اولدینی حالده خزینه لرینی ووران (شاه قولی) چنه سنبه
 سس چیقارامیوردی .

سلیم مرچه بادآباد دیدی ، بایبورده قادار بر ایکی آقین یابدی . شاه اسماعیل
 بو حاشاری شهزاده دن شکایتلریاغدیردی ؛ فقط سلیم ده اسماعیلک قارده شی ابراهیمی
 اسیر آلمشدی . بونک اوزرینه بایزید یحیی پاشا قومانداسنده قوتلی برانتظار اردوسی
 آقریه کوندردی . بوسورتله شاه اسماعیل حرکتی یقیندن ترصد ایتدیریوردی .
 تورکیه شهزاده لرینک ده آق قویونلیر کی یکی برکلاه قابمه اوپونی باشلامشدی .
 بایزیددن کیمسه ممنون دکلدی . اوردو و ناموس سلطنت بر شاه قولی نک توکنده
 آزیلمشدی .

بالوم سلطان :

بایزید ، اک بویوک تدبیر اولمق اوزره حاجی بککاش ولی مولانا جلال الدین
 رومی تره لرینی تعمیر واحیا ایتدی . (۸۸۸) او ، دیمتوقده دوغمش ، اوراده
 بوبومش ، اوراسنی جوق سومش ایدی . اوراده حاجی بککاش خلفاسندن سید
 علی سلطان درکاهی ، ده واردی .

نه دنسه بایزید ولی بو درکاهه درونی برانجذاب کوستریوردی . درکاه پوست
 نشینی (خضر بالی بابا) اسمنده بر ذات ایدی . شاه اسماعیلک تبریزده اعلان استقلالدن
 و دیاربکر موصل اوزرینه آقینه باشلادقن صوکره ، بایزیده بر تدبیر مستحسنی
 اولمق اوزره (۹۰۷) ده (بالوم بابا) پی (پیر آوی) نه مقام ارشاده کوندرمشدی .
 مرقدینک اوزرنده : (خضر بالی ، بن رسول بالی ، بن حاجی بککاش ولی الحراسانی
 نور مرقد) یازیلی ایسه ده بو بر بککاشی رمزندن باشقه بر شی اولامز . چونکه

بيلورزكه بكتاشي ارنلرنده (بل اوغلي) يوقدر ؛ (يول اوغلي) واردر . ايسته خضر بالي ده رسول بالي دن اعتباراً حاجي بكتاشك يول اوغلي اولمسي لازمدر . حاجي بكتاش ۷۳۸ ده وفاتندن خضر بالي نك تاريخ وقاته قادار (۹۲۲ هـ) ۱۸۴ سنه واردر . ذاتاً حاجي بكتاش بلاولد وفات ايتديكنه نظراً احفادي اولمسي ده محالدر . بكتاشي عنعنه سنه كورده خضر بالي (ياخود بالوم سلطان) پير اوينه واربر وارماز حاجي بكتاشي نسلندن اولمق جرميله (آستان ولايت) ده ياتان تولورك قبرى سوكدوروش ، طيشاري آتدير مشدر .

ايسته بو ذات ، بايزيدك معتمدي ايدى . خضر بالي حقنده كي بكتاشي عنعنه سي شويله در :

فالحك صرب سفرنده اله كچن ايكي كنچ قارده شك تولومنه قيسلماش ديمتوقه تكيه سنه وريش . بريسي قيز ، بريسي ارلك اولان بو ايكي جوجق بر صرب برنسك ايتش . بابالري تولمش ، جوجقلرده قالمش ، اونلرده زمره ناجيه قطارنده قالمش . بوباجي وقردهش سيدعلي سلطان بوسقي كي اك يوكسك برمقام بكتاشي ده نصيب و برر كن شربت يرينه (شراباً طهوراً) اقامه ايتمشلردر .

مفيساده والده جامي كتبخانه سنده (۱۳۱۵) تاريخنده درويش علي المولوي البكتاشي خط دستيله ورقه اولاراق تببيض ايديلن بردفتر واردر . بودفتر ، تيره ده حاجي نجيب پاشا كتبخانه سنده موجود اولان و حاجي بكتاشه اسناد ايديلن (تفسير فاتحه) نك قوپيه سي اولوب ينه ميضك ، مذكور اترك ذيلندن استساخ ايتديكني سويلديكي بر حاشيه ده (صرب دوغمه سي) حكايه سني تونيق ايدر . بونلره علاوه شو عنعنه يي ده ذكر ايتمكي اونو تيميم : عسرك اكابرندن (سرسم علي بابا) (رسول بالي) يه توجه ايتمش ، دو قسان ياشنده اولمش ، بر متره پوليد قبرى آلمش ، خضر بالي اوندن دوغمش : بوده صرب الاصل اولديغني تاويلدن باشقه نهدر ؟ بايزيد ولي نك شرابخورلني ده بوباجي و قرده شك تاثيرينه عطف اولمقده در . خلاصه :

بالوم سلطان ناميله بكتاشيلكده اون ايكي امام آييني ، ۱۲ چراغ ، بالهنك ،

اك اهميتلىسى (مجرد و متاهل باهالىق) اصولى احداث ايدن بو ذاتدر .
 اخص محبانندن ذوالقدرلى شهنسوار اوغلى على بك كې نامدار بر قهرمان
 كنبند و مرقدىنى انشا ايتمىشدر . ياووزك بوتون سفر لرندە اوگا ، اك شهكارانه مظفر لر
 تامين ايدن بوتورك بكي ، قيزىلباشلر نامنه آنادوليدە تورەين جلاليلرك رئيسى (جلالى)
 آقشهر اوواسندە فرهاد باشادن اول ياقالا يوب دكله سنى خاك و خون اينجندە غلطان
 ايتمىشدى . (۹۲۵ هـ) و بوسندە كندى انشا كرده سى اولان بالوم تربىسنىك رسم
 كشادىنى ياقمقلە مسعود اولدى .

بوندن سكر سنه سوكره بو مرد شواليه ، شهنسوار اوغلى على بك ، حاجى
 بكتاش نسلندن اولديغى ادا ايدەرك خروج ايدەن د شاه قلندر ، عصيانە اشتراك
 ايتمش بولندى ؛ و فرهاد باشانك ، د آق شهر ، نو كندە مظفر اولديغى چكەمدىكى ،
 بو كزیدە سردارى بيك بر حيله ايله طوزاعه دوشورەرك بوتون طائفه سنى بردن
 احبابه موفق اولديغى كوره چكرز . فقط بوندن سوكره ، ذوالقدر طائفه سى ، بكتريشك
 انتقامنى آلىق اوزره كاملاً شاه قلندرە التحاق ايتديلر و ابراهيم باشا اوردوسى
 د ساز يابلاغندە ، اليم بر هزيمته دوچار ايتيردى . (۲ رمضان ۹۳۳) .

دون مزارلرى سو كولوب آتيلان حاجى بكتاش زاده لرك ، بوكون بقيه انساك
 مظاهرت ايدن شهنسوار زاده ، عجب ابرمفكوره عشيقه مى مسلكنى صيانت ايتيوردى ؟
 يوقسه عمجه سى عليه ياووزله اتفاق ايدەرك ذوالقدر اوچاغى تهيدي ايتمهك جزاسى مى
 چكيوردى ؟ بو ، بلكه وارد دكلدر ؛ چونكه شاه اسماعيله قيزىنى و برمكدن استنكاف
 ايدن ذوالقدر بكي علاء الدوله شاه اسماعيل ايله ايتديكى مصادمه ده مقتول دوشمش
 ايدى . بو حادثه داها بايزيد دورندە ايدى . حق تاج التواريخه كوره شاه اسماعيل
 علاء الدوله نك ايكي جوجفيله طورونلر بى كباب يابديره رق قيزىلباشلر بيه انتقام لقمه سى
 ده يه توزيع ايتديكى بيلورز !

نه اولورسه اولسون ، دورك اجتماعى و فكرى قابىناشمانه اك بارز بر برهان ،
 شاه سوار اوغلى على بكك ، اومصر مملوكلر بى ييلد برم كې صينديران مشهور آقنجى
 بكنك ، ياووزك اك ياووز بولداسى و شهاب اسماعيلك اك باش دشمنى على بكك ،

یاووزک تولومندن و سکرز سنه سوکره - آنادولی قیزیلباشلریله برلکده بادشاهنه عصیان بایراغی آجسی؛ آنجق شاه اسماعیلک تورکیه ده کی نفوذینک درجه سنی اثبات ایدن قوتلی بر حاده در !

بو حاده دن شونی ده استدلال اینه بیلیرز که علی بک کبی امیل و حقیقی تورکلر، عثمانلی سلطنتک نوره دی و تورک اولمایان عنصر لرله اداره ایدیلن سلطنتدن قطعاً ممنون قالمیوردی . و عثمانلی سلطنتی ده آنجق تورک اولمایان غیر ملی بر استبداده استناد ایدن شعورسز بر تشکله دوضری بوواریلایوب کیتیمکدن کنندینی آلامادی . بو کونکی آقصاقلق ، دونکی کورلکک طبیعی واجتماعی منطقه حقیقی برسیبندن باشقه برشی دکلدی .

فقط شاه قلندر ، نامه خطبه و سکه یابان بو آدام ده کوزاوکنده مثالی دوران شاه اسماعیل مقلدی اولمقدن باشقه نه درشونه جکدی ؟ یوقسه صفویلر حسابنه آنادولیده بر خدیویت می حاضر لایوردی ؟

والحاصل آنادولی بی متادیاقان جورباشنه جویرن شاه قوی ، نورعلی ، جلال ، بابا ذی التون ، شاه قلندر کبی اغتشاش عنصر لری علی آدینه ، عثمانلی علینه ، شیعیلک نامه آزادی طلب ایدن الکخالص تورک عنصر لرندن و بالخاصه کوچیه تورکمنلردن باشقه برشی دکلدی .

ایشته بو کون آنادولیده یاشایان علوی زمره لری ، اوتتجی عصر دنبری عثمانلی سلطنتنه باش ائمه دن مستقل دین .. مستقل مذهب ، مستقل بر اجتماعیت و فقط ینه تورک توره سنی سه وهرک یاشایان صوقاتیلماش تورکلر یمنزدندر . اوتتجی عصر هجری بدايته کی ولوله خروج ایچنده بوکالان بو تورکلر ، اووقت ، عادتا ، نه یاپه جق لرینی شاشیرمشدیلر . سپاهیلر ، یکیچریلر ، همجنس لرینه ، هم فکر لرینک قاننه طویه طویه قیامیورلردی .

ایشته بو بحران مذهبی و سیاسی ایچنده بی تاب قالان تورکیه ایمپراطورلق تختی بلاقید و شرط اقراضه محکوم ایدی ! سلیم یاووز حرکت کلدی .

یاروز و شاه

یا، وزدن باشقه، تصادفاً، شرقی بربرنسله تاهل ابدن بر عثمانلی شهزاده سی کورولمور. کوتاهیه دن و قسطنونی دن بررقیز آلان و قره مانلرده سیاسی بر تاهل حاضر لایان داهاسکی پادشاهلرده واردی. فقط یاووز قریم خانلرینک دامادی ایدی. کندیسیده بلکه بنه تصادفاً طربزون کبی - او زمانه کورمه - الک اوزاق شرقده ایفای مأموریت ایدیوردی. بوتون شرقک ترانسیت لیمانی اولان طربزون مرکزنده بر ربع عصر دن فضله یاشایان سلیم، شرقک بوتون حرکانه بقیندن واقفیدی؛ بوتون فکر جریانلرینی ده دقتله تعقیب ایده بیلیدی.

نصل که، طرز سیاست و حرکتی، وقوف اداره سی ده بونی اثبات ایده جکدر. یاووز، بولندی و پشادینی دورده؛ آق قویونلی تورکملرینک آذربایجان، عراق، ایران سلطنتی پایلاشمق ایچون اوروشدینی ساحه لک یانی باشنده بولندی. ده ده سی محمد ثانی نیک بایندورلیلره ابتدکی محاربه یی بیلور؛ ده ده سنک کندیسنه فتح و تسخیر ابتدکی طربزون قلعه سنده ایلك شهزاده قوماندان بولونوبوردی. دکزجیلکه و شرخیافه، تصوف و شمره، محیطک عنعنلرینه اتباعاً جلادت شجاعته فرط انهماکی؛ حرم آلابشندن اوزاق فقط ظرافت و ذوق سلیمه مفتونیتی کبی خصوصی مکتسباتی آنجق بومزوی و متوسط ساحه نیک ویردیکی تأثیرانه طولیدر. قریم خانلریله صهریتی بالخاصه شرق تورک طالنه اون داهایزاده واقف ایتشدی دینه بیلیر. قافقاسله تماس ممتاز شوالیه لکه اون تهیج ایده بیلیدی. لاکن ملی سوکی پادشاه کوکلنه کیره میورکه!

اگر قره قویونلیرک انقراضی و آق قویونلیردن اوزون حسنک اون اوغلی آراسنده بارچه لانان عراق و آذربایجان قطعه لرینک دور فترتی زماننده یاووزک آئنده بر قدرت مستقله اولسه ایدی، بو مملکتلر اوزمان بلا قید و شرط تورکیه یی حدودیله چیزیلیر، ایران ایله تورکیه یی ابدی دشمن حاله قویانه مذهب قاوغاسی، نک قانلی صفحاتی کورولمزدی.

هله شاه اسماعيلك ۹۰۵ دەكى درويشانه استقلالى زمانندهكى فرصت ياووز ايچين بولنيز بر نعمت اولوردى . فقط كوز كوره بو فلاكتلره كوز يومان اختيار بايزيده قيزماق اوده دكلدى . خصوصيله شاه اسماعيلك سيواس قلعه لرى ئوكنده آت اويناتماسى سليمدن باشقه كيمنهك كوچه كيتمسيري در . او شاهك بوتون آفات حياتى بيلوردى ؛ كنديسى حقندن كلكه مقتدردى ، فقط باباسى براقيوردى .

نهايت معلوم شكلده باباسنى تضيق ايدهرك ايمپراطورلغنى اعلان ايتدى . [۸ ، صفر ۹۷۱ و ۲۵ ، نيسان ۱۲ ۱۵] و آرتق ايلك ايشى بلا قيد و شرط قيزيلباش كوكى قازيماق اولدى . اوقادار شدت ، اوقادار قهر و سطوت ايله اداره ايديلن اوردونك ، سليمى جوق سومن يكيچرينك حالت روحيه سنى بوقلاييكز ، بنه قيزيلباشله حرب تماسى حالده خيانتدن قورقولوبوردى و بونك اك كوزهل شهادتى پيرى باشانك راينده بولورز .

سليم ، يانغين و خرابه لر ايچندن آشاره ق استانبولدن تانخچچوان ولايته قادار آلتى ايلق اوزون بر يوروش يامش اوردو يورغون ، آت و آتلى آج واسطه يوق .. حيات زبون ايدى . جالديران موقع حربنه يوروش حالده تصادف ايتدى . قازان قايناتمان ، عسكره بركون اولسون استراحت و برمه دن همان حربه كيتمكه مجلس حربه هيج بر وزير جسارت ايده ميوردى . دفتر دار پيرى افندى آراى عموميه مخالف تك بر راي ايله اعتراض ايتدى :

— در حال حربه باشلامق لازمدر !

ديدى . سليم بو مستثنا رايك اسباب موجب سنى صوردى ، پيرى افندى ايضاح ايتدى :

— يكيچرى وبتارلونك ، روم ايلي ليلرك قيزيلباش ملاحمده سنه تماميله فرصت و بررز ، كوكلرندهكى محبتلرني اظهار ايچين دوشونمكه وقت بر اقامق كر كدر !

ديدى . و سليم :

— ايسته وزير اوله جق بر آدام !

دیه تقدیر ابتدی فی الحقیقه اوندن سوکره بورای سدید صاحبی پیری اقدی
یاووزک الک مؤتمنی ، مشاوری و نهایت مصر فتخدن سوکره ، صرمه رغماً وزیر
اعظم پیری پاشا اولدی .

فی الحقیقه سلیم شاه اسماعیلدن تختی ، تاجی ، حرمنی ، خزینہ سنی ، حبیبتی
و الحاصل « قاهر قهرمان ملک عجم » ی تمامیلہ قهر و تنکیل ابدہ رک انتقامی آلدی ،
مظفر اولدی .

طربزوندن دورت کوزله تدقیق ابتدکی فرات و دجلہ دارالحرکاتی تمامیلہ
ید تسخیرینہ الارق باباسنک غیب ابتدکی فرصتلی نودہ دی . شاه اسماعیلده
چالدراندہ بدیکی بر قاج یارا ایله خیل سوروندی

فقط نہ یابارسنک کہ بنہ مظفر اولان « قاهر قهرمان ملک عجم ! » ابدی .
چونکہ اونک فکری غلبہ ابتد ؛ سلیمک قلنجی !

چونکہ حاجی بککاش اویسک آرکانی ده آرتق (۱۲ امام) اوزرینہ قورولدی !
بوتون بو قاتلی ماجرالر ، خروجر عصیانلر هب اون ایکی امام یوزندن
اولیوردی ؛ نشر ایدیلن فکر بو ابدی ، رد ایدیلن ده بو ابدی ؛ فقط قبول
ایدیلن ده بو اولدی . اورته ده دوکولن ، سیل کی آقان قان ایسه تورک قانی ابدی !

سلیم ، « ثلث عالمی اصلاح ایچین ثلثاتی قتل جائز اولورمی ؟ » سؤالی زنیللی
علی جمالی اقدی به سورییور . و « خلل عظیمی مؤدی اولورسه مباح اولور ! »
فتواسنی آلیوردی ؛ « ثلث عالمی قتل ! » ایتکی کوزینہ آلدیران بو حکیم مشهور
بوتون قدرت عرفانسه رغماً بالکمز برشیی دوزخو آکلما دی ، اوده : تورک
ایسته دیکی و تورک دیلی !

شاه اسماعیل ایشته بونی بلیوردی : تورک دیلی !

ذاتاً ، حاجی بککاش ده اویله یامیشدی : تورک دیلی !

آسیا تاریخنه یکی بر دور مهم و سیاسی آجان صفوی حادثہ سی ده قونی تورک
دیبلندن و تورکدن آلمشدی .

يازوز - بالوم

مملكتك هر طرفنده قوتلى وامين واسطه استخبارى اولان سليم ، مملكتك
ضمان حياتى و عمرينك يگاهه سر انجماقنى تشكيل ايدن « علوى بكتاشى » لكك
شكل وجوديله علاقه دار اولماديغنى كيمسه ادا ايدمهز . فى الحقيقه عكسنى ادا
ايدن كيمسه ده دعواستى اثبات ايدمهز . واقعا بو خصوصده موجود تاريخلرده
بزه قادار اولاشان مثبت خبرلر يوق . فقط قاراباغده چاديرينه قورشون آقان
يكيچريلردن سليمك استانبولده آلدينى انتقامى بيلبورز :

— پادشاه طرفدن نصب ايديله جك « يكيچرى اغالى » نك احداثى !

صورت ظاهرده بوييله بر مأموريت احداث ايتك بسط كورونور . فقط
اوزمانه قادار يكي چرى تشكيلاتى نك رؤساسى انجق اوجاق طرفدن (صره ايله)
قدمه كوره توجيه اولنق بر تعامل ايدى . فقط سليم ، قول كهيالى ايله آغالى
نصب و تعيين ايتك حقى كندينه آلدى . دوشيرمه ، اصلى ، نسلى متروك يالكىز
(قارا قازان) . بل باغلايان مسلح بر زمزمه باش قوماندانلق ايتك اوندن اول
كچن پادشاهلرك بجره مديكى بر ايش ايدى .

پادشاهلق ايديلوردى ؛ فقط باشبوغلق ، خاير !

يكيچريلرك ، بوتون پادشاهلرايچنده بلكه الكجوق سودكلى يالكىز « ياوز » ،
ايدى دينه بيلير . لاكن او كاده قاقا طوماقدن هيچده كرى قالدقلى يوقدى .

شو صورتله يكيچريلر اوزرنده بالذات اونلرك اوجاق حقى اولان « منصب
توجيهى » ياوزك تصاحب ايتتى ، يكيچرى اوردوسى اوزرنده « معنوى » بر رابطه
ايله علاقه دار اولديغنى قبول ايتمكله ممكندر ؛ بوييله اصل عصيان ايديله جك يرده
يكيچرى نه دن صوصدى ؟

واقعا چالديران سفروظفرندن صوكره استانبولده ياپيلان بواجراآت ، سليمك
اك دور انديشانه بر حركتى تلقى ايديله بيلير . بوكا موفق اوله بيلمسى ايچينده
سليمك (۱۲) امام تشكيلاتى اوزرنده - چارونماچار - بر اقرارى اولسى مطلقا

لازمی. طیبی بوافراری سلیم، حسب المصلحه، ویره بیلیردی و هر نورلی احتماله قارشى و مصر سفرندن، حاصل اوله جق نتیجه ایچون منصور قناعتی ده کیزلهمش اولوبوردی. سلیمک آلدینی (خلافت عباسیه) ده ینه اون ابکی امامک لهنه بر انتقام ایدی.

سلیمک صاقال بر اقامسی یکجی غنمه سینه صداقتک بر تظاهریدر. دیمک داها موافق اولور.

ک سودیکی شهمسوار زاده علی مک اولک نامنه حاجی بکشتاش اوجاغنه لازمکن مظاهرنی یاپه بیله جک بر وضعیتده بولونوبوردی.

شور صورتله یاوروز ایسته مهن اوقشامغه مجبور اولدینی شاه اسماعیلک فکرنی کندی قلمر و سلطنتده رسماً قبول ایدلدیکنی کوروبوردی.

بالوم سلطانک (۹۲۳) ده وفاتندن سوکره اوزرینه انشا ایدلهن قبهک اون ابکی «نورک» ایچون یابیلدینی بیلیمیه جک قادار غافل عد اولنه مزدرده!

قولاغنده طاقیلدینی روایت اولرمان کوبه عیناً بالوم سلطانک تأیس ایتدیگی (مجرد باب) رک قولاغنده بولونان «منکوش» دن باشقه نه اوله بیلیر؟

ایسته یاوروز سلطان سلیم بو آوفاق تفک کورونهن و دور حیاتی داها صبیق تحلیل ایدیلدیکی وقت آکلاشبله جق دیگر اشارات ورموز ایله مملکتک ضروری حیات و بقای ایچین ایجاب ایدن کوچوک تدابیری اهامل ایده میوردی.

مصر ظفری موجود یکجیجری اوردوسنک قانی بهاسنه اولسه ده اون اسکی قورون قورتاره جق یکانه بر واسطه خلاص ایدی. چونکه بو سفر، یکجیجری اسکیرینی بحق فائده لی صورتده سیلیدی، سوپوردی.

شیمدی اسکی تورمبی، حاجی بکشتاشک دورت قبو ارکانی مدافعه ایده جک قوتده قالمادی. یکی نسل (بر بالوم سلطان) ک «ارکانی» اوزرینه کودوله جکدر و بونکده بالطبع شیخ جنید، حیدر، شاه اسماعیل لک مدافعه ایتدیکی مسلکدن خیری شکلی و مشربی اولمه جقدر. هر یکی فکرك اسکی فکره غلبه ایتدیکی کبی

یو فکرمده قبول ایدیلدی . شاه اسماعیلک خلاصه افکاری شو ایکی نفسده پک
بارز کورورور :

محمد علی بی جاندن سونلر	بورولوب یوللرده قالماز انشاءالله !
امم حسنک بوزین کورنلر	حسیندن محروم اولماز انشاءالله !
امم زیندن بر طولی ایچدم	امام باقردن قایثایوب جوشدم
امم جمفره واردم اولاشدم	بوندن اوزکه یوله صابماز انشاءالله !
امم موسادن کلن آرئلر	جان باش فدا ایدوب جملر کورنلر
امم رضایه زهر ویرئلر	دیوانده شفاعت بولماز انشاءالله !
بر کون اولور او قودورلر دفتری	شاه اوغلنک بلنده در تبری
اویانورسه ، نقی ، نقی عسکری	آجیلان کلز صولماز انشاءالله !
(خطائی) دیر بو ایش بزی بتیره	اوزیکی قانه کور اولوقطاره
مهدی شوقی بو جهانی طونار آ	شاه اوغلنک ستم اولماز انشاءالله !

دیگر :

جیقده قیرقلر یابلاسنه	کل بری آی جان دیدیلر .
عزت ایله سلام ویردم	کیر ایشه میدان دیدیلر .
یرلی برنده طور دیدیلر	یرلرندن یر ویردیدیلر .
اورتمه صوفره سردیلر	لقمه مزه بان دیدیلر .
آرنلر قلبی غنیدر	بودوغی قلبی آریدر [*]
کیشک قندن بریدر	کل سویله اخوان دیدیلر .
کوردیککی کوزک ایله	بیان ایتمه سوزک ایله
اوندن صوکره بزم ایله	اول سن ده مهمان دیدیلر .
(شاه خطائی) م نه در حالک	دها ایدوب قالدیر آلك
که کور غیتدن دیکک	جمله مز یکسان دیدیلر !

[۰] آریتمق ، تمیزلهمک .

ایشته شاه اسماعیلک فکر و قناعی و تلقینی بویه، بوفکر لرك اوزمان قناعلرنده کی بکناشی قناعته. همان همان مخالفی کور و لمدیکی کی طرز و اصولده عینی در. بالکزاون ایئی امام یکی در. خصوصیه شاه اسماعیلک بکناشی فلسفه سنک یگاه اساسی تمیل ایدن « محبت » حقنده کی فکری کوره لم :

محبتدن بکن حقندن ده بکر	باطنمده دیدی بکا بر هنریر
محبتدن بکن حقندن ده بکر !	ویرمیک تعین ، کسیک غداسین
محبت ایتمین جان مدارادر	محبت آدمی حقه یرادر.
محبتدن بکن حقندن ده بکر	دنیا ده آخرنده یوزی قارادر
جانمز و پررز قربان جانانه	کرچک اولان بر نفسه اینانه
محبتدن بکن حقندن ده بکر	لعنت اولسون اقرارندن دونه نه
محبت دیدکری تجلی ذات	دورت قیو، قرق مقام، یتیش ایکی قات
محبتدن بکن حقندن ده بکر	مؤمنه ، مسلمه خیر و نصیحت
محبت اولمایان حقلک نه سیدر	محبت دیدکری حاصلر خاصیدر
محبتدن بکن حقندن ده بکر !	درست : (خطائی) نک حق نفسیدر

خطائی بوراده تلقین ایتدیکی (محبت) ده (حب آل عبا) یه شمولى اولقله برابر اونی داها شامل و داها عمومی، بر (حب ماسوايه) قادارده تشمیل ایده بیلور. هله (دورت قیو) یه رمزی حاجی بکناشک دورت قیوسندن باشقه ندر ؟ قرق مقام ، یتیش ایکی قات بکناشیلرده و ارادر .

شاه اسماعیل و جنید ، حیدرک آنادولی ایله اوبنامقده (قوت و حق) لری بک طبیعی صورتده واردی. چونکه اونلرده آنادولی بی تمیل ایدن تورک و نورکمنک اوزمانکی عمومی قناعته ترجمان اوله بیلور ایدیلر .

ایشته بو (حق و قوت) ی یقیندن کورهن (یاووز و بالیم بابا) ده ، معنأ ، شاه اسماعیلک مفکوره سنه سرفرو ایتیمک اضطرارنده قالسی لازمدی .
شاه اسماعیل ، برسنی خانی، تورکستان حکمداری شیک خانک قاقا طاسندن

(شراب چانغی) یاپه‌جق قادار شرابخور و منتقم‌دی . تورکیه بکتابشی اوجاغی
 قاقاطاسدن اولمسه‌ده «جام جم ارنلرینه باده کلکون ابله نوش جان» ایتدیره‌جک
 (شراب جاودانی) بولامزلرمی ایدی ؟
 طبعی بونی‌ده دیمتوقه‌ده سید علی سلطان درگاهنک پوست نشینی تعمیم
 ایده‌جکدی !

میدان ارنلرینک اون ایکی پوستی :

- ۱ - بابا : خراسان پوستی [حاجی بکتابشی ولی مقامی]
- ۲ - آسجی : سید علی سلطان [دیمتوقه‌ده مدفون]
- ۳ - انمکجی : بالیم [پیر اوندی مدفون]
- ۴ - نقیب : قیغوسز [مصر - قاهره]
- ۵ - آقاجی : قنبر علی [؟]
- ۶ - میدانجی : صاری اسماعیل [؟]
- ۷ - تره‌دار : قره‌طونلی جان بابا [؟]
- ۸ - کیلارجی : حاجم سلطان [؟]
- ۹ - قهوه‌جی : شیخ شاذلی [۰]
- ۱۰ - قربانجی : ابراهیم [ابراهیم علیه السلام]
- ۱۱ - ایاقجی : ابدال موسی [انطالیه مضافاتنده]
- ۱۲ - مهماندار : خضر پوستی [...!]

بالوم سلطانیه ارطانی :

پیر اوندی حاجی بکتابش تره‌سیله (بالوم) تره‌سنک هر ایکیسی‌ده زیارت
 ایدیلیر. فقط بکتابشی زیارتی (نیازی) هر کسک بیلدیکی کبی برکزیمه‌دن عبارت

[۰] قهوه‌نک خواصنی کشف و اونی توصیه ایدن ذات اولدینی روایت اولونور .
 آفریقاده طریقت شاذلیه مؤسس اولان ذات . فقط بکتابشیرله نه علاقه‌سی اولدینی
 آکلاشیله‌مادی . چونکه شیخ شاذلی ۱۲ نجی عصر هجری رجالدندیر .

دکدر . اونک کندينه مخصوص ارکان وادابی واردر . بالوم نیازینه کیردن برحسب
دوخروجه اصولی دائره سنده کيدر ، بالوم مزارینی اوپر؛ سوکره بو مزارک باش
طرفنده و صاخی کریسنده (اون ایکی چراغ نخقی) واردر ، اوکا ، نیاز ایدیلیر .
بو تختک اوکندهده (میدان طاشی) دیدکاری بر طاش واردر ، او ، نوبولور .
قابودن جیقارکن آشیک نوبولور ؛ فقط کری کری طیشاری جیقیلیر ، بوز
داخله متوجه اوله رق آشیکه باش قونور .

مجرد بابالرك قولاغنه، منكوش (کوبه) طاقیلیق مراسمنده ضایک قولاغی
بو آشیکک نوزینه قونور و بر (یز) ایله - برچوق تشریفاتلی دعایردن سوکره -
دیلیر . آجیسنه دایانامایوب قولاغی جکی و برنلرك قولاغی کوبه طاقیله بحق حالده
یرتیلیر قالیر .

فقط حاجی بککناش مقامی زیارت ایدرکن بو تشریفاتک هیچ ریسه لزوم
یوقدر . اونک آشیکندهده باش قونماز ؛ نه چراغی واردر ، نه نخقی ؛ یالکیز (دورت
چلمه) ایله دورت قبوسلامی ویریلیر ، مزار نوبولور ؛ کری کری جیقیلیر ، کیدیلیر .
اوره ایکی یوست و اوره ایکی هزمت :

بالوم میداننک ایلك خدماتی (دورت قبو ارکانی : ۲۷ نومرو - تورک بوردی)
سویلنمشدی ، بوکا ضمیمه بالومک علاوه ایندیکی بروجه آتی ارکن و خدماتی
ذکر ایدلم :

(ترابی علی با) نك شو نفسی بو اون ایکی بوسی بزه برآز دها ایضاح ایدر :
 ارنلر سروری کرچکلر پیری
 بالم سلطان ، آبدال موسی شاهمز
 خنکار حاجی بککناش اولری بزر
 سید علی سلطان کلری بزر
 قاره طونلی جاندر تره داریتز
 قیفوسز سلطاندر بر سردارمز
 نجف دریاسنک کومری بزر
 قنبر علی سلطان شهسواریمز
 شاه خراسانه جیقار بولمز
 صاری اسماعیل ، حاجم سلطان اولومز
 اون ایکی طریقت سروری بزر
 محمد علیدن قوقار کلز

(ترابی) اوچلرک بریسی اولدی . یدیلرله قرقلرله مجلسه طولدی
 خراسان ارلری هنرم ایدوب کلدی محمد علی نیک قوللری بزر
 بورادده کورولیورکه (قربانچی وقهوه جی) ایچین برر مقام ذکر ایدیئور.
 یدیلر ، قرقلر دیدیکی (یاران خضر) اولا (غائب) ارنلر جمله سندن (مهمان) نردر.
 بو اون ایکی پوست مقامی هر بکتابشی میدانده بر صره ترتیبی اوزره موجود
 بولونور . و بو پوستره همه حال نیاز ایدیلیر . بوندن ماعدا میدان ارنلرنده جاری
 اون ایکی خدمتده بروجہ آتی اشخاص نامنه وکالہ اجرا ایدیلیر :

- ۱ — امام حسن : طریقہ
- ۲ — امام حسین : فراش
- ۳ — محمد حنفی : حلاق [بربر]
- ۴ — عبدالصمد : ذا کر [سازجی نفس اوقویان]
- ۵ — عبدالواحد : صفره جی
- ۶ — سلیمان : ابرقदार
- ۷ — طیب : ساقی
- ۸ — عبدالمعین : خادم میدان
- ۹ — عبدالکریم : کوزجی
- ۱۰ — عبدالله : پروانه
- ۱۱ — هادی اکبر : چراغچی
- ۱۲ — عبدالجلیل : بواب

بو اون ایکی ذات امام علی اولادندن اولدینی روایت اولونور . بونلرک ایچنده
 (حسن ، حسین) دن ماعداسی بزجه معلوم اولماقلا برابر (سلمان) کده هیچ
 مناسبی یوقدر . فقط بکتابشیلرده (سلمان) دنیلن بر طرز واردرکه بیلده
 بر یوم مخصوصده مرشدک امریله هر هانکی بر فرد بر معاونت و مظاهرت تأمینی
 مقصدیله آئنده کشکول [شیالہ - الله ایچین برشی] دییه رک سواقده کزمر و بر

فردہ خطاباً ایستہ من .. چونکہ بکثایت کدہ (تسئل) نہ شکلدہ اولورسہ اولسون ممنوعدر .

برده مجرملر (سلمانی) لکه چیقارلر واوزرلرینه دریدن لاس کین بومحبان الله ایچین شهید کربلا عشقته صو داغیرلر .

یالکنز جراحی « ویریلن (هادی اکبر) اسمی کچن نسخه لوده ایضاح ایدیلن (چراغ دائم - نور دائم) ک میداندہ نہ قادر اہمیتی اولدیفنی کوسترن بر افادہ در .

ایستہ بالوم میداننک (۱۲ ، ۱۲) لی (۲۴) لک تشکیلاتی بمضاً (آخی) لری ؛ بمضادہ حواری خدمتترینی آکدیردیفنی کبی اوغوز تورہ سنک (۲۴) بوی خدمتہ معادل اولہ بیلیر . فقط هانکیسنی قبول ایتنک ممکندر ؟
بوندن ماشقہ بالوم یولنی شوبلہ بر خلاصہ ایدہلم :

۱ — شربت برینہ شراب ،

۲ — مجردلک ،

۳ — اباحیہ ،

۴ — حروفیلک ،

۵ — ثابث ،

شیمدی بو فصللرک قبول و تطبیق ایدیلنسدہ کی اصوللری ایضاح ایدہلم :

۱ — شراب : بالوم سلطان ارکانہ کوردہ (شریعت و طریقت) قابولرنده یری یوقدر . یعنی استعمالی جائز دکلدر . فقط ، حقیقت قابوسنی آشان ایچین « مباحدر ا » . معرفت مقامہ اولاشانلرہ ایسہ « اتم » کنہ ، در . چونکہ بو مقامہ انسان ، اللہلاشیر ، بشریتک ہیئت عمومیه سیلہ علاقہ داردر ؛ ترکی ایجاب ایدر . بو دورہ نک کالندن سوکرہ انسان « مقام تسلیم » واصل اولور . اورادہ مستقر اولان بر فرد ، آرتق ، کندی اداره سیلہ حامل و حاکم دکلدر . اونک تنقی غیر کدر . ایستہ بو مقامہ اولاشان فرد ایچین (شراب ، حرام ا) اولوبور .

چونکه نفسه مضردر ، حالبوکه اوفر دکل کندی نفسه مضرتی ، اک کوچوک
بر ذره حیاتک بیله وضعنه کیفه مداخله به حق یوقدر . خلقتی کندی اثری ،
کندی فطرتی کبی ازلی قانونلرینک یالکیز « سیران » نی کورمکله اکتفا ایدر .
بر طاش یرندن قالدیروب باشقه یره قویغنه جرأت ایده میه جکدر چونکه
هر فعل کندی وضع ایستدیکی قانونله حادث اولور و خلافتده حرکت ایتمک
ممکن دکلدرد .

فقطه بونلرک هبسی نظریه وقوری لافدر . مقام تسلیمده بولمسنی ایجاب ایدن
مرشد ، یعنی (بابا) شراب ایجه مزدی . حالبوکه هر بکتابشی باباسی بونی ایچمکه
عجبوردرد . چونکه کرک شریعت کرک طریقت قابولری آنجق برر آدیم لق مسافه
و زمانه مالکدر . اونی کچدکدن صوکره ایچمک حقنه مالکدر بناء علیه :
« وله مقام معلوم = اونک ایچین مقام معلوم واردرا ، آتی بوصورتله مقام حقیقته
عطف اولونور

اصولک نتیجه سی اولاراق هر طالب میدان کیردکدن صوکره اون دقیقه
صوکره الی الابد کندیسنی بوتون محرماندن معاف تلقی ایده جک صلاحیته صاحب
اولوبور .

اونک ایچین درکه (کنج آبدال) بونی سر اوله رق تلقین ایتمش :
سقام سرنی سویله صاقین صاقلا قولم بنی ، صاقلا یم سنی ...
جوهر ذاتکی کشف ایتمه صاقین « « « «
آله ، ایاغکده دیلده ، کوزکده حقکه راضی اول هر بر سوزکده
جانکدن ایجری کندی اوزکده صاقله قولم بنی ، صاقلا یم سنی ...
دیزیش قطاره کرچکلر ، پیرلر حقک امری ایله حقه کیدرلر .
« حقیقت سرنی سویله ! » دیرلر صاقله قولم بنی ، صاقلا یم سنی ...
(کنج آبدالم) صاقلا سن سنی سنده حق سنی صاقلا سین جان ایله تنده
حق بویوردی « بن سنده یم سن بنده صاقله قولم بنی ، صاقلا یم سنی ...

فی الحقیقه بکشتایدکک محیطه کوره (شرابی مباح) قیلمقدن و برده (نرم
جم) یا خود عین الجمع - عین جم - میداننه قادینلری آلمقدن باشقه صاقلانه جی
و سر دییه جک بر فعللری یوقدی . [۵]

۲ - مجردلک :

مجردلک ، محمدیلکده اولمایان و ممنوع اولان صفت روحانیه در . یو دیژمده
مجردلک اولدینی کبی عیسویتده وادرد . حاجی بکشتایدکک عدم تاهی انجین
معذرت بیان ایدنلره کوره اونک استمخلاف ایتدیکی خلیفه لری اولان سید جمال ،
صاری اسماعیل ، قولی آجیق ، حاجم سلطان ، سید رجب ، صاری قاضی ، علی
بابا ، براق بابا ، بهاء الدین ، یحیی پاشا (؟) ، اطلس پوش ، دوست خدا ، صامت
بابا کی ذواتده تجردی قبول ایتدکلرینه دکل ایتدکلرینه دائر و لایقنامهده خبریه
بولویورز . او حالده بالوم سلطانک مجردلکی قبول ایتدی ابله ، آوروپا قطعه سینه
استناد ایتک ایستین ، بر مفکوره خصوصیه جریانی حاضر لادینی ظن ابدیه مزمنی ؟
چونکه عینی بالوم سلطان کی اون امام اوزرنده توقف ایدن شرقده یو مجردلکک
هیچ بر اماره سنی کورمیورز . و سوکره بویکی بدعت نوکنده آنایوی عیویری
کافه بکشتائی تکیه سندن آریلش و حالاده (مجرد) اقرارینی قبول ایتدیورز .

حالبوکه مجرد اقراری بسیط بر قناعت و ایمان محصولی دکلدر . بکن نسو مزمندهده
ایضاح ایدیلدیکی کبی محمد ک سیرینه و علی بی اقامه ایدر ، محمد ، عینی رهبری
اولور . متأهل اقرارنده ایسه علی ، رهبردر و آیین صوفیانده بودر .

باطینلرده و مبلغ و داهی ، اولانلرده مجرد اولوق یعنی ۱۲ ، ۱۳ ، ۱۴ ، ۱۵ انجی
مقاملری تمثیل ایدن « بیلدیز ، ارض ، سما ، کونش » درجه لرنده یونو ندر انجین

[۵] عین الجمع ، جم الجمع اصطلاحات تصوفیه دن در . فنا فی الله ، بقا بالله مقاملری افاده
ایدن ترکیبلردر . فقط بکشتایدیجه سی آبری در . (ع و جم) حرف و کله سی ترلشدر بر مکنه
(جم) اولور . هم میدانی ، خراسان میدانی دیمکدر که دوغریدن دوغری به حاکم بکشتاش
میدانه اسدر . (جم) کله سیله یونی دهاها التباسکار کوره نلری بکشتایدلرده خوش کورورلر .
فقط حقیقت اصطلاح خراسان میدانی دیمکدر .

« عشق و علاقه » دنیایه بل باغلامق منوعدر . چونکه بودرجه لرده کی انسانلرک
 حیاتی « مفکوره » به موقوفدر . حیات عمومیه نک مرجع و محوری اولق مجبوریتدهدر .
 « عشق و علاقه » کی تحسّات « اطفال » ایدیللی ، بونکله زائل اولمازسه
 « افنا !! » ایدیله جکدر .

اطفا ویا افنا ایله یاقاسی صیرامیان فردک کندییی محکوم فنا اولور ! شو
 صورتله بدرجهیه قادار تجردی قبول ایتمکله « باطنی » لری اوقشامش کورورز .

۳ — بابامه :

بو ، بک غریبدر . بکناشیلکده مقام حقیقت قیود و شریعت و طریقتدن
 فراغت و آزاده لکدر . فرائض دینه (بر دفعهیه مخصوص اولق اوزره) ایفا
 ایدیلکله — اصولی دائره سنده میدان کورمکله — اسقاط ایدیلش اولوبور .
 هر سنه ویا معین زمانلرده باش اوقوتان میدان ارنلریده بو مدت ظرفنده
 واقع اولان سیئاتی بابا ارنلره عفو ایتدیرمکه موفق اولور . بو کناهلر ، بزم
 بیلدیکمز شرعی کناهلر دکل طریقت کناهلری در .

حالبوکه بکناشیلرک عقلی باشنده متفکر اولانلری واردرکه وظائف شرعییه
 (صوفی برسنی) قادار تعصبله ایفا ایتکی بنیان طریقت عد ایدرلر . مع مافیة اباجیه
 شکل محرماتی حقنده بوکون موضوع بحث اولان دیدی قودی طرزنده کی غریب
 اسنادات ، بلکه بر قصد سیاسی ایله و وقتیه سویله ن و اسناد ایدیلن خرافاقدن
 عبارت اوله جقدر . ناصل که تاج التوار شیخ صاحبی سعدالدین ، ذوالقدر بکی علامالدوله نک
 اوغللری ، طورونلری کباب ایدرک معیتنه ضیافت چکن شاه اسماعیلدن بحث
 ایدر . بو « مردغخوار » لر بانطبع شاه اسماعیلک معیتده کی تورکلردی !

ایش بورادهیه کلنجه « صاحجه ! » اولوبور . تورکلرک کرک آوروپاده نه انتقامل
 وه قاتلی حربلری وار ؛ موغوللرکده نه بی امن قتل عاملری وار ، نه اوزون محاصره لری ،
 نه عظیم فلاکتلری وار ؛ شیمدییه قادار آوروپاده ، آسیاده بویه بر حاده واقع
 اولدیغنی ، تورکلرک « آدام آتی » ییدیکنی سویله ن بر دشمنی یوق ! . . . او حالده

آچیقجه ادا ایدم بیلیرم، احتمالکه ذوالقدر بکزاده لری آتشدن قیزارتیلمشدر، او بیل
اعدام ایدلمشدر، بو، ممکن .. فقط بو کبابی طاققی !

ایشته بونک کبی یاووزک شاه اسماعیل یازدینی مشهور مکتوبنده یاووزک اسناد
ایتدیکی جرملرکه : « اباحت فروج محرمه » ، « القاد مصاحف کریمه » ، یعنی ،
قرآن کریمی قازورات ایچنه آتمق ، کبی شیردی . بوکا مقابلده شاه اسماعیل جواب
اولق اوزره بر آلتین قوطو ایچنده « آفیون ! » کوندیری و برمشدی .

یاووز، رقیبنی دین علیهنده حرکت ایدیور دییه اتهام ایدم جکدی .. و بونک
اک محرمک و مهیج تعیری « فروج محرمه » بی مشترکاً استعمال ایتکی مزده کی شمار
بر اسناد اوله بیلیردی . قرآنه حقارت اوله بیلیردی اونک ایچون کندیری ده
« تقویه دین و اطاعت مظلومین و اغاثت ملهوفین ! » ایچین « ناموس پادشاهی » سنک
قاباردیغنی سوبلیوردی .

بالطبع بوتون اوردو و ملت بویله آغیر بر « نهمت فحش و بی دینی » ایله
متهیج اولمی ایدی که یکی مذهبتک داها فسونکار جاذبه سنه طوتولماسین !
بو جاذبه دن ناصل قورقولدیغنی ایسه « جالديران آتلی دیوانی » زماننده دفتردار
پیری افندی آب آجیق سوبلیوردی .

بو قادر فحش انکیز بر مؤسسه به بو قادر مجلوب اوله جق قادر بر مدت،
یوز بیکلرجه انسان بردن اولانامازدی که ... سوکره تورکیه اوردوسی شاه اسماعیلک
تهدید آلتنده دکل که !

دیمک (مفکوره علویه) به فضله منهیمک اولان اوزمانکی خلق « فروج محرمه » به
نجاوز و قرآنک تحقیر ایدیلدیکنی کوری و برنجبه، شاه اسماعیل قارشق قولای قولای
حرب ایتمک ایسته به جک بر ذهنیته مالک ایمشدر ...

ایشته بویله اسنادلرله قیزیلباش مذهب اولانلری کوزدن دوشورمک ایچین
اویدورولان « افک و افترا » دن باشقه بر شی تلقی ایدیله مر . و هر زمانده اتبانی
ممکن اولمایان بویله بر داعیه بهتان رومانی اویدوروله بیلیر !
او کون او بیل اولان جماعتلر بو کونده یاشایورلر ؛ بالخاصه ایرانده ! فقط

« اباحت فروج محرمه » سی یوقدر . بلکه علویلکک قبول ابتدیکی « نکاح موقت = صیغه » بی بونکله تأویل ایتک ایستینلر بولونور . مع مافیہ ایران حیات اجتماعیہ سی ده تدقیق ایدیلدیکی وقت اذربایجان « ایلاتی تورکلری » بونی قطعاً قبول ایتمه مشلدر . بونی تطبیق ایدنلر ، ینه صاریقلی آخوندلرله ، شهرلی متفسخ انسانلردر .

بکناشیلکده بالوم سلطانک قبول ابتدیکی اباحیهلک « ایچکی » اوله بیلیر
 بونک ام الحیثت اولسی دیکر افعالکده « مباح » اولسی قیاسی تأمین ایدر
 فقط « فروج محرمه » نک مباحیتی کبی « اشتراک نسوان » تعاملی نه موجود نهده شایعدر .

۴ — هرروفی لک و جاودانه :

ایشته بالوم سلطان بابانک ارکاننده کورولن اک بویوک حاده بودر . چونکه مسلک هرروفی مؤسس حاجی بکناش زماننده دکل چوق صوکره توره مشدی . حاجی بکناش اوجاغنک تورکلکه ابتدیکی چوق بویوک ایلیکی بالوم سلطان بو هروفیلک شعارله اک فنا بر درکویه دوشورمشدر دینه بیلیر .

فضل یزدان پاخود فضل الله آسترآبادی هرروفی اسمنده کی بومؤسس مسلکک تورکیه جماعت و حکومتنه ابتدیکی قتالی هیج بردشمنی ، هیج برخائن ایده مه مشدر دییه بیلیر .

فضل یزدان شرقده دوغان لایموت بر دیو کیدر . اوقادار چوق زهر و فساد نشر ایتمشدرکه ذاتاً میال فترت اولان شرق عالمی بوسبوتون قفسحه سوق ایتمش بر شخصیت خصوصیه در .

اتباعی طرفندن « مارانشاه » = ییلانلر پادشاهی ، دییه آ کیلان بو عفریت جداً بر اژدرهای اجتماعی ایدی دیمک مبالغه اولماز .

« جاودان » اسمنده کی بیک بر مفتاحلی اثری بر کتاب حکمت دکل بردستور شاعت اوله بیلیر . فقط اوقادار جاذب که : ییلان کبی !

جاودان نه در ؟ جاودان (Kabbalisme) دن باشقه برشی دکدر ؛ فقط اونک

کی قبا و خام دکل؛ بالعکس ابرانک شعر و فسونیه سوسله نیش، «قرآن وحدیث»
کندینه اویدورمش .. علی المعجائب بر افسانه !

مؤلف، ۷۹۶ ده اسنادالحاد ایله (میرانشاه) طرفندن اعدام ابدیش ودرینه
صامان دولدورلمشدر. میرانشاهه نسبتله نامه (مارانشاه) دییهن معقبیری تاریخته :

« رفته از تاریخ هجرت ، بود : ذال و او و صاد ؛

قل کنی بالله یعنی فضل یزدان شد شهید ! »

دیمشردی . سلسله طریقتی حمدان القرمطی به منسوبدر .

« فضل الله ، ك فكر و فلسفه سی شویله خلاصه ایدیه بیلیر :

انسان ، نسخه کبرادر . سر یزدان ؛ ذات انساندر . مستجمع الذات والصفات
اولان بو معمای وجودی آکلامق « صر الله ، ی بیلیمکدر . علی ، بونی یارم
آجدی . بن تمام آجیورم . علی ، الله ک سورت انسانده کورونمش صفات و ذاتی
ایدی . مهدی ده به خرسیان ، هودیلرک ، زردشتک ، براهمانک ، بوددانک نهایت
مسلمانلرک بکلدیکی مصلح بشریت ، هادی ربوبیت بنم ؛ محمد ، بنم سرمله
مبعوثدر . آرتق بن سزه اسرار دینیه کنزی آجیورم . اوزریکزدن تکالیف شرعییه
اسقاط ایدیورم . نماز ، اوروج ، حج ، زکات ، اشکال انساندن واونلری بیلیمکدن
عباردر . دبدیکریمی بیلیمک ، عفو اولونورسکز ! »

شیمدی ۷۰۰ : ۸۰۰ هجری سنه لر یخ ، دوشونو کز ، بوتون شرق عالمی دنکارنک
طوائف ملوک ، و قدمه قدمه اشکال استبداد ایله هر کون یکی بر حکومت ، یکی
بر محاربه ، یکی بر آفتله خلق ایکیم ایکیم ایکله بور ...

بور وکلوجه مصطفی ، طور لاق کمال ، هودکمال و اونلرک مرشدلری بدرالدین
سیماوی روم ایلیده . آنادولوده « کونوا عباد الله اخواناً = ای الله ک قوللری قرداش
اولو کز ! » دییه بر بایراق قالدیرمشلر ... آنادولی ، عثمانلی شهزاده لرینک بوست
قاوغاسیله پارچالتمش بوستکی به دونمش .. ییلدیرم وقعه سندن صوکره شهزاده لرک
هوای سلطنته قربان اولان واونلرک سلطنتدن ذره قادار فائده سی اولمایان فقرای اهالی

اوزرندمهصل امیدبخش و خلاصکار.. فیاض برتسلی تأثیری بخش ایتش ایسه خراسان
ایلنده یوجالان فضل یزدانک بو سسی ده عینی تأثیری حائز دی .

تیمور توش ، اوغللری بر برینی یئک ایچین بشریتی قان و فلاکت ایچنده
یوزد بریوردی . میرانشاه ایشته بودای یزدانی آصدی و لاشه سنی کوپکرم آندی!
ایشته یو کون آلیزده بولونان بکتابشی نفسریله شاه اسماعیلک ده « خطائی »
مخلصی نفسری و بالوم سلطاندن سوکره کی بکتابشی عقائدی همان همان فضل یزدانک
جاودندن ملهم اولان اصوللر اولدیغی کورورز .

فصیه کوره قلب ، کعبه در . « وجه آدم » ده « علی » یازیلیدر . نپه ده کی
صاج بووکی « حطاستوا » یعنی اللهم مقامی اولان و « الرحمن علی العرش استوی »
آیتک ممولیدر .

دیشلر ، (۳۲) رکعت نمازدر .

و حاصل واسع بر خیالک ایداع ایدمه بیله جکی عددی تطابقلره اسلام فرائضی
قوشیلدیریش ، و ایشته بونلری بیلمک « دین » و « سر دین » ده بودر احکمی
ویریش بیسی .

نایبه چ قالب توزولیکز ؛ نماز ، دیبه ، بوکوم بوکوم بوزولیکز !
ایچ دیبوردی .

جوق مرید و تابع یتشدیردی . بالا آخره کندی خلفنری ده اوندن (نقطه وی)
اسمیه بریدی . چونکه علی ده « ب » حرفک آلتنده کی تفهیم دیمشدی ! او حالده
اساس علم دین « نقطه در ! » - بلکه داها دوغروسی بو وجهله (.) صفر
قیمته مالکدر . - اونک ایچین بوتون خطوط و اشکال « نقطه » دن تشکل ایدر
دیبورلردی . واقعا بو قاعده دوغری بر هندسه متعارفهی ایسه ده تطبیقات دینه
ایله علاقهی هندسی دوشمیوردی !

فقط بو ملاحظه لره شونی ده علاوه ایتمه دن کجیمه لم :

فضل الله حروفی نک وجودنامه سی « قبالی » وجودنامه سنک داها مبدع بر

شکلی دینه بیلیرسده همان همان عینی در دیمک ممکندر . [۰]
 بزم شرق علوم محتجبه قسمنده «هرمس الهرامسه» اسراری دینه آکیلان بو
 (وجودنامه) اسراری قدیم مصر کاهنلرندن سوکره بنی اسرائیل (ربی) لربنه
 توارث ایتمش وعلی التسلسل اسلاملرکده علوم خفیه سنه و تصوفنه انتقال ایتمشدر.
 فضل حروفی نک مسلك حروفیسی دیار رومه «سید عمادالدین نسیمی»
 کبی شاعر بر تورک قدرتلی قلمیله انتشار ایتمک باشلامشدی . مومی الیه فضل یزدانک
 مستخلفلرندن ایدی .

بوندن باشقه خلفای فضلدن «شمس بابا» نک خلفی (بایزید) دن مستخلف
 فرشته اوغلی عبداللطیف وارددرکه (تبره) لی اولوب «عشقنامه» اسمیله اربابی
 عننده شهرتی اولان (جاودان) تفسیری یازمشدر .

سید عمادالدین نسیمی شیخک جزاسنه دوچار اولدی . حلبده اونکده درسی
 یوزولدی . (بردامله قانی) دوقونان عضوک بیله قطعنه ، حلب مفتیسی فتوا اصدار
 ایتمشدی . دیرلرکه ، قاضی حلبک یارمقنه «نسیمی» نک قانی بولاشمشده یارماغنی
 کسمک قیامامش ایتمش !

ایشته آنادولیده سکزننجی عصرده بدرالدین سیاوی نک سوسیالیزمی ، دوقوزنجی
 عصرده حروفی نک آنارشیزمی ، اوننجی عصرده «خلاصه» بوکبی حاد افکاری
 حکومت شکنده تأسیس ایدن شاه اسماعیلک توره می بر ضرورت اجتماعیه نک
 منطقی صفحه سی ایدی .

بالطبع بوتون بو حرکات فکریه موده سندن حاجی بککناش اوجاغنک واونک
 یکی اصلاحاتیسی «پیرتانی» بالوم سلطانک متأثر اولمامسی ممکن دکلدی .

بککناشی میدانلرنده هر فکر مناقشه و تحلیل ابدیله بیلیر ؛ فقط سر وروب
 سر ویرمک مألوف اولان «آرن» لرنه قدار متخالف افکار وار ایسه بوتورک
 هیسنی :

[*] (الیاس لهوی) اسنده کی مؤلفک ۱۸۶۱ ده یارسده مطبوع (هرمس فلسفه سی
 اسرارینک مفتاحی) نام اثرینه بالکیز .

« آتام کوك ، آتام بر ! »

دستورینه سیغدیرمغه موفق اولاجقندی . نهایت ، بکناشینک دیدیکی کبی ، دونوب دولاشوب کله جکی غایه بو دکلی ایدی ؟ سید نسیمی نك حلبده قتلندن صوکره بالخاصه آبدین ایللرنده عمومی برحالده انکشاف ایدن (حروفی) لك اك امین بولندینی بکناشی زاریه لرینه کمال صداقتله حلول ایدمیلیردی ؟ بو نظریه بکناشی مفکوره سنی تقویه ایدم جك یکی بر قوت و واسطه ایدی ده !

شریعت قبولرینی بسیط و قولای تلقیناته رفع ایدن بکناشیلکک « علم و منطق » درجه یقیندن متناظر و متمم اولسی مشروط ایکن حروفیلک قیاساتیه بوقناعتلری داها قولای تلقیح ایتک (بابا) لرك ایشنه داها موافق اوله جقندی . یالکز بابالره دکل ، عوامه ده سولک قولاییدی ، چونکه بر امی ادامه : نیه اوتوز ایکی دیش وارده اون ایکی دیشک بوق ؟ دیرسه کز اوده طبقی عالم برطیب کبی آلنی شاقاغنه قویوب دوشونمکه مجبور اوله جق ! امی نه دییه جکسه عالمده اونی دییه جك ؟ ایشنه اوتوز ایکی دیش ! وار

فقط حروفی همان باصديرر : ۳۲ رکعت نمازه اشارنددر !

عالم آدام بو جوابی یوتماز آما ، امی نه دییه جك ؟

خصوصیه جاودانی مسلك اولان ذوات كافة قرآنی (سبع المثانی) عنوانی ویریلن (سورة فاتحه) ده طویلایه بیله جك بر قدرته ده مالکدی . بو ، ساخته کارلق اولمقله برابر جاذب کورونیوردی . صفویلر ، اجدادینک مالی اولمایان بو فکره فاصل باش ا کدیلسه بکناشیلرده اوپله یاپمغه مجبور اولدیله . طبیعی بالوم سلطانده اوپله یادی . صوك دوز بکناشیلرنجه (جاودان) ایمان ایتمه مک عاداتا لامذهب ، لك دینه جك قادار قوتلی بر اعتراضه هدف اولوردی . حالبوکه بکناشی (متفکرین) زمره سی آراستده جاودانی بر « مناسبتسزلك » و بکناشیلککده قطعاً اوکا نسبتی اولمادیغنی اعتراف ایدنلر پك اندر ایدی .

یا علی الاعلی ! یا فضل یزدان ! دیدکدن صوکره :

(بؤتی الفضل بیده من یشا!) آبتنی ده فضله اشارت ایدرلردی .
 آیات ینات ، خطوط انسانیهدن عبارت و بودده (خطوط اییه و امیه) نامیه
 ایکی قسمه منقسم اولدیفنی قبول ایدن (حروفی) لك فاتحه ده (یدی آیت = سبع المثانی)
 اولدیفنی کبی (انسان) ده ده یدی (آیت وجه) اولدیفنی قبول ایدر .
 جوجوق دوغدیفنی وقت کورون خطوطه ، خطوط امیه دیرلر : قاش ، صاج ،
 کیرییک کبی علامتله ...

خطوط اییه ده : بیق ، صاقال ... کبی علامتله !
 ایشته بو علامتله وجه آدمده بر (علی) اسمی یازیلیر . اولک ایچین (حروفی) لك
 سجده کاهی (وجه آدم) در . مسجود ملائک اولان ؛ یالکیز ابو البشر (آدم)
 خلیاسی دکل بلکه «ذی حیات» مرفرد بشر «مسجود مطلق» اولغه «مستحق» در .
 فقط بو استحقاقه نازل اولمق ایچین «قطار حق» ، کیرمیلیر ! دینیور .

شوصورتله مرانسانی بر «درجه مغبودیت» ده کورمکه حاضر لایان حروفیلك
 بشرینی بر منظومه آله کورمکدن ذوق آلیر و بالطبع مغبودك نفسه تعبدی ده
 زائد اولور . فی الحقیقه بو وادیده محاکمهی اداره ایدن خطیب ، شك وریب ایچنده
 قالان بر سوری انسانلری دائرة فکریینه چکمه موفقی ده اولور .

• — تثلث :

الله ، محمد ، علی اقایمی بر زمره تثلث یابه جنی بدیهدر و بونی : الله ، روح
 الله ، سر الله ! افاده سیله توشیح ایتک قولایدیر . خرسیتیانلغك اب ، ابن ، روح
 القدیدن عبارت نظم ایمانه صمیمی بر تناظر یاپان بکشانى تثلثی حاجی بکتنشك
 آوروپای عثمانی تکلری ایچین طیبی بر رمزی ایدی . میلیونلرجه عیسوی تبعیه
 مالک بر ایمراطورلق ایچنده تثلث عقیده سنی تظیر ایدن بو مؤسسهك شراب
 و تمعید ایله (علی دوست) لق امکاتی حاضر لامق و (آنام كوك آنام بر) بایراغیله ده
 صلح و سلامت دائره سینه چکلمك ، ممکن و حق لازم بر سیاست اولوردی .
 دوشیرمه لك کلدیکی اوجاقده ولوکه ابتدائی عقیده ده اولسه کندیلرینه یابانچی

کلیه جک بر صمیمیت ، بر موانست بولمق ممکندی ، یادیر فاما زدی ؛ عجبیا بویله بر
بر فکر اوزوینتمی مؤسسدی ؟

حالبوکه اسلام عقائدی بر تناظر منطقی ابله :
« الوهیت ، نبوت ، ولایت ، شکندمه ، ذاتاً ، بر عمده ایمان قورومشدی . بو
عمده ایمانی تماماً اذانه ادخال ایدن علویلردی ؛ چونکه اونلر ، اذاندنه ، اشهدان
لااله الله الله دن سوکره . « واشهدان علیاولی الله ! » دیمکی فرض بیلورلر !

فی الحقیقه یکی جریلمکه قوماندان نصب ایتمک حقنی آلان یاووزدن سوکره
اوغلی قانونی ، داها نافذ بر قدرتله ایستدیکی آدمی « یکیچری ، قید ایتمک جراثنی
بولدی . بالطبع بو ، اصولسز .. بولسزدی . بونک بولسزلغنی عسکرلک ویا اداره
نقطه نظرندن دوشونمک آری بر مسئله در . بز ، بر یکیچری نفرینک طریقتجه
کچیره جکی مراحل کوزنوکنه آلمق مجبوریتنده یز . عجمی اوغلانلقدن باشلایان بش
اون سنلک بر پیشکینلک دن سوکره (اورتہ = میدان) . مال اولمق بر سیمی ،
ملازمت و محبت مکافات ایدی .

اورتمک آداب عسکریه دن ماعدا برده « آداب و ارکانی) اولمسی لازمدی .
حالبوکه بو آداب و ارکان « سر » اولوردی . لاعلی التعمین « نصب » ایدیله جک
بر یکیچری بو سره ناصل آکاه اولوردی . بالطبع بو مشکلدی . اوحالده (سر
ایچنده سر) صاقلامق مجبوریتی حاصل اوله جقدی . بوکاده ارکان مساعد اولامازدی .
طبیعیدرکه بوندن سوکره یکیچری صفرلنده « آمارشی » باشلایه جقدی ،
ناصل که اوله ده اولدی . واقعا زه تاریخلر بر جوق یکیچری عصیانلری خبر و بریور ،
بر جوق جلالی توره دیلری قیدایدیور ؛ فقط بونلرک اسباب و عوامل روحیه سی ،
نقطه استنادلرینی اجتماعی سبیلری شرح و ایضاح ایتیمور . آچیقندن یکی چری قیدی ،
احتمالکه ، او صفلی تامیناسندن صارصان الک اساسلی عوامل اولدیغنی قبول ایتمک
بزم ایچون ضروری بر نتیجه در ؛ چونکه بو ، قاراپوست ویا قارا قازانک سرینه
تحکم ایتمکدن باشقه نه اوله بیلیردی ؟

بکتاشی فلسفesi :

بو خصوصده اوزون اوزون سوز سویلمکه لزومده یوقدر . بکتاشیلکک
 مابعدالطبیعهده عمومیتله قبول ایتش کوروندیکی قناعت (دور وحلول) مذهیدر .
 بونی کرک جاودانی مسلك اولانلر ، کرک اولمالانلر هر حال وکارده قبول ایتش
 کورونیورلر . بو خصوصده (شیری بابا) نك بر نفسی بزه کافی بر برهاندر :

جهان وار اولمهدن کتم عدمده	حق ایله برلکده بکدش ایدم بن [۵]
پاراتدی بو ملکی چونکه اودمده	یابدم تصویرینی ، نقاش ایدم بن .
عنصردن بر لباسه بوروندیم	نارو باد و آب و خاکدن کوروندیم
خیرالبشر ایله دنیا به کلدیم	آدم ایله بیله بریاش ایدم
آدمک صابندن شیت اولوب کلدیم	نوح نبی اولوب طوفانه کیردم
بر زمان بو ملکه ابراهیم اولدم	یابدم بیتاللهی طاش طاشیدیم بن
اسماعیل کوروندیم بر زمان ای جان	اسحق ، یعقوب ، یوسف اولدم بر زمان
ایوب کلدیم جوق جیغیردم الاثمان	قورت ییدی وجودم ، قان یاش ایدم بن
زکریا ایله نبی بیجدیلر	یحیی ایله قائم بره صاجدیلر
داوود کلدیم جوق بشمه دوشدیلر	مهر سلیمانی جوق طاشیدیم بن
مبارک عصایی موسایه ویردم	روح القدس اولوب مریمه ایردم
جمله اولیایه بن رهبر اولدم	معجز مرغ شب خفاش ایدم بن
صلب پدرمدن احمد مختار	رهنا لرمدن ایردی ذوالفقار
جهان وار اولمهدن اهل بیته یار	قول ایکن دستنده بر طاش ایدم بن
تفکر ایلدم بن کندی کندیم	معجزه کورمه دن ایمانه کلدیم
شاه مردان ایله دلده بیندم	ذوالفقار باغلام تیغ طاشیدیم بن
سقام خرنندن ایچیلدی شربت	قورولدی عین جمع ایتدک محبت
میدانه آچیلدی سر حقیقت	آلاییم اسراره سرداش ایدم بن

[۵] بکدش : مثل ، نظیر معناسنه در . اسکی کتابلرده (حاجی بکدش ولی) یازیلمدهدیر .

هدایت ایریشدی بزه اللهدن بیعت ایتدک جمله رسول اللهدن
 خبر ویردی بزه سیر فی اللهدن سلمان پاک ایله یولداش ایدم بن
 شکر مطلوبی کتیردم آله کل اولدم فریادی ویردم ببله
 جمع اولدق بریره اهل بیت ایله قرقلر میداننده فراش ایدم بن
 اقرار ویردک جمله دوزلدک بوله سری قاش ایتمه مک اصلا بر قوله
 کربلازه امام حسینله بیله پاک ایتدم دامانی کلدش ایدم بن
 شو فنا ملکنه جوق کلدم کیتدم یاغفور اولوب یاغدم اوت اولوب بیتدم
 اوروم دیارینی بن ارشاد ایتدم خراساندن کلن بکناش ایدم بن
 کاه بنی ، کاه ولی کوروندم کاه اوصلی ، کاه دلی کوروندم
 کاه احمد ، کاه علی کوروندم کیمسه بیلمز سرم قلاش ایدم بن
 شیمدی حمدلله (شیر) دیدیلر کلدم کیتدم ذاتم هیچ بیلمدیلر
 کیمسه لر بو رمزی فهم ایتدیلر هر کلن مخلوقه قارداش ایدم .

شیمدی بنه ، حمدلله ، بیلیمورزکه (شیر ی بابا) ارنلر هانکی طونده ، هانکی
 جاندن سیرانده در . ایشته بونی (کامل ارن لر) بیلیر و کامل ارنلرک یکانه سر
 موفقیتی نه رده دن کلوب نه ریه کیتدیکنی تعمیر مخصوصیله (مبدأ و معاد) نی بیلیمکده در .
 حالا بو مبدأ و معاد سریله مشغول اولان و بونی حیاته تطبیق ایدن یکانه
 (اوجاق) ، (دالای لاما) اوجاغی در . اوراسی بویوک لامالر وفات ایتدیکی
 وقت روح معلاسنک هانکی بدنده دیزیله جکنی بالحساب و الیقین - آلیله قویمش
 کی ! - بیلیرلر و بولورلر . اونی ، موقع اقتداره کتیریرلر و بودانک : « قرق
 بشنجی تجسد جسماییسی ! ، دییه کال ایمانله قبول ایدر ، اوکا ، عبادت ایدرلر .
 شه سزکه بکناشیلر ، یالکنز کندیلری سویلیور و بویله عملی تطبیقاتی
 ۱۸ مارت ۹۲۷
 کورونمبور .